

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20025/2024
10.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Зорана Ненковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде - Привредни суд у Зајечару, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Зајечару, ради накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Зајечару Гжрр1 188/22 од 10.05.2024. године, у седници одржаној 10.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Зајечару Гжрр1 188/22 од 10.05.2024. године, као о изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Вишег суда у Зајечару Гжрр1 188/22 од 10.05.2024. године тако што се одбија жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Зајечару Прр1 265/21 од 15.09.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи накнади трошкове поступка по ревизији у износ од 27.500,00 динара, у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару Прр1 265/21 од 15.09.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљи исплати износ од 7.906,54 динара на име законске затезне камате обрачунате за период од 23.04.2019. године до 28.10.2021. године на досуђени износ главног дуга од 32.498,87 динара у предмету Основног суда у Зајечару Прр1 390/19. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 52.300,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Зајечару Гжрр1 188/22 од 10.05.2024. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужена да јој исплати износ од 7.906,54 динара на име законске затезне камате обрачунате за период од 23.04.2019. године до

28.10.2021. године на досуђени износ главног дуга од 32.498,87 динара у предмету Основног суда у Зајечару Прр1 390/19 и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила посебну ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на разлоге прописане чланом 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије тужиле на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20 и 10/23), Врховни суд налази да су испуњени услови из става 1. истог члана за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, а ради уједначавања судске праксе у погледу одлучивања о тужбеним захтевима из истог или сличног чињеничног и правног основа за исплату процесне затезне камате на досуђени износ главног дуга - накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року, а која није тражена у претходно вођеној и окончаној парници.

Из тог разлога, Врховни суд је на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану одлуку на основу члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу у ДОО „Порцелан“ Зајечар све до 31.08.2010. године када јој је радни однос престао због отварања стечајног поступка над послодавцем решењем Привредног суда у Зајечару Ст 406/10 од 31.08.2010. године. Тужила је покренула поступак против тужене ради накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року и у том поступку је Основни суд у Зајечару донео пресуду Прр1 390/19 дана 03.02.2020. године (која је правноснажна) и којом је обавезана тужена да тужили исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја Ст 406/10 од 32.498,87 динара, као и да јој накнади припадајуће трошкове вођеног поступка. У поступку принудне наплате пред јавним извршитељем у предмету ИИ 429/21 тужили је дана 28.10.2021. године исплаћен износ досуђен наведеном правноснажном пресудом. На основу налаза и мишљења судског вештака економске струке утврђено је да законска затезна камата на износ главног дуга од 32.498,87 динара за период од 23.04.2019. године (када је тужила поднела тужбу ради накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Зајечару Прр1 390/19) до 28.10.2021. године (када јој је досуђени износ исплаћен у поступку извршења) износи 7.906,54 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев сматрајући да тужила има право на процесну камату обрачунату у апсолутном износу на главно потраживање досуђено у претходно вођеној парници за накнаду материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року и то за период од подношења тужбе у тој парници до исплате главног дуга по правноснажној пресуди као извршној исправи.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда, већ је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев са позивом на члан 277. став 1. и 2. и члан 295. став 1 Закона о облигационим односима, образлажући своју одлуку тиме да процесна камата није била део тужбеног захтева у претходно вођеној парници за накнаду штете, да је у поступку принудне наплате пред јавним извршитељем тужиљи исплаћен целокупан износ потраживања по правноснажној пресуди Основног суда у Зајечару Прр1 390/19 од 03.02.2020. године и да је са том исплатом угашен дужничко-поверилачки однос странака у погледу и главног дуга и евентуалне процесне камате.

По налажењу Врховног суда, основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда.

Наиме, процесна затезна камата има казнени карактер за дужника због изазивања (покретања) спора за исплату доспеле а неисплаћене главне новчане обавезе дужника и она тече за период од подношења тужбе до плаћања главног потраживања. Ако поверилац није истакао захтев за процесну затезну камату у спору за наплату износа главног потраживања, не сматра се да је преклудира у погледу ове камате и може да је тражи и посебном тужбом. Међутим, тек по измирењу главног новчаног потраживања процесна затезна камата се осамостаљују, обрачунава у апсолутном износу и може да се поведе спор за њену исплату и освари за период од поношења тужбе за исплату главног потраживања до његовог намирења, како је то тужиља тражила у овој парници.

Како је поводом ревизије тужиље преиначена побијана другостепена пресуда и одбијена жалба тужене, то је другостепена пресуда преиначена и у погледу одлуке о трошковима поступка тако што је потврђена одлука о трошковима поступка из првостепене пресуде.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Тужиља је успела у поступку по ревизији, па јој на основу чланова 153. став 1., 154. и 163. став 2. ЗПП припадају опредељени трошкови овог поступка. Тужиљи су досуђени трошкови поступка по ревизији у укупном износу од 27.500,00 динара и то за састав овог правног лека 18.000,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник“ бр. 43/2023) и за судске таксе на ревизију 3.800,00 динара и на одлуку по ревизији 5.700,00 динара, према тарифном броју 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94...95/2018).

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 165. став 2. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић